

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет (Україна)

Вища школа економіко-гуманітарна (Республіка Польща)

Академія техніко-гуманітарна (Республіка Польща)

IBM Canada, м. Торонто (Канада)

Державна установа "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку

Національної академії наук України", м. Київ (Україна)

Парламент Ізраїлю, м. Єрусалим (Держава Ізраїль)

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут» (Україна)

Одеський національний політехнічний університет (Україна)

Технічний університет –Варна (Республіка Болгарія)

Університет “Проф. д-р Асен Златаров”, м. Бургас (Республіка Болгарія)

Університет Торонто (Канада)

УО «Вітебський державний технологічний університет» (Республіка Білорусь)

Економічні проблеми сталого розвитку

Экономические проблемы устойчивого развития

Economical Problems of Sustainable Development

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

імені проф. Балацького О. Ф.

(Суми, 11–12 травня 2016 р.)

У двох томах

Том 2

Суми

Сумський державний університет

2016

якого бюджету незалежно від рівня бюджетної системи. Але різноманітні фактори (економічні, політичні, природні та ін.) досить часто впливають на ситуацію, і доходи бюджету не покривають всі необхідні видатки.

Розрізняють такі види стану бюджету:

- баланс бюджету (рівноважний стан доходів і бюджетних видатків);
- бюджетний профіцит (перевищення доходів над бюджетними видатками);
- бюджетний дефіцит (перевищення видатків над бюджетними доходами).

Через те, що бюджетний дефіцит відображає різні сторони соціально-економічного розвитку суспільства та ефективність фінансово-економічної політики країни, він є дуже складним явищем. Основними причинами виникнення бюджетного дефіциту вважають такі:

- кризові явища в економіці країни та фінансові потрясіння;
- розвиток тіньової економіки;
- надзвичайні непередбачувані події, як стихійні лиха, війна тощо;
- нецільове, неефективне та неекономне витрачання коштів бюджету;
- невідповідність напрямів та структури витрат бюджетів наявним фінансовим можливостям держави;
- неефективна система оподаткування господарюючих суб'єктів;
- недосконалість фінансового законодавства.

Вкрай важливою є проблема скорочення дефіциту бюджету. Знаходження нових джерел наповнення бюджету є складним процесом, а обсяг необхідних державних витрат завеликий. Зростання податків негативно позначається на діловій активності в економіці, сприяє криміналізації економіки (ухиленню від оподаткування, зростанню тіньової економіки).

Отже, бюджетний дефіцит є важливим інструментом фінансової політики, що має колосальний вплив на фінансово-економічний стан країни. Він може як прискорювати економічне зростання, так і стримувати вказані процеси.

ОСОБЛИВОСТІ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ БАНКІВСЬКИХ КРЕДИТІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

старш. викл. **Кобушко Я.В.**, студент гр. М-21 **Бездіцько Л.**
Сумський державний університет (Україна)

В умовах нестабільної економічної ситуації в країні в банківській системі виникають проблеми з поверненням кредитів фізичних осіб. Причинами виникнення проблем є інфляція, девальвація гривні, падіння курсу національної валюти, втрата роботи у зв'язку із ліквідацією, банкрутством чи реорганізацією підприємств.

У банківській практиці для подолання проблеми неповернення кредитів коштів проводять реструктуризацію кредитних зобов'язань, яка передбачає зміну основних параметрів кредиту. Вона проводиться при настанні у позичальника певних обставин, що впливають на рівень його

платоспроможності (втрата роботи, суттєве зменшення доходу, тяжка хвороба, мобілізація до армії).

Існує два види реструктуризації за методом проведення: 1) активна – коли банк на підставі аналізу даних щодо повернення кредиту пропонує позичальнику можливі варіанти реструктуризації боргу; 2) пасивна – коли клієнт самостійно звертається до банку у вигляді заяви з проханням розглянути можливість реструктуризації кредиту.

Реструктуризація кредитних виплат проводиться наступним чином:

1) зменшення щомісячного платежу за рахунок пролонгації (продовження терміну кредиту);

2) кредитних канікулів;

3) переведення кредитів з іноземної валюти у національну;

4) перекредитування в іншому банку.

Інколи реструктуризацію проводять шляхом зміни графіка щомісячних платежів за кредитом, що сприяє уникненню прострочення заборгованості. Наприклад, це може застосовуватися в тому випадку, якщо у позичальника змінилася дата виплати заробітної плати, яка не співпадає з датою погашення кредиту. При цьому умови кредитування залишаються не змінними, але клієнт уникає нарахування штрафних санкцій. У будь-якому разі необхідність проведення реструктуризації визначається на підставі відповідних документів.

Переваги реструктуризації для банківської системи очевидні – кредит залишається активним; надходження додаткових коштів у вигляді комісії від оформлення реструктуризації; продовження терміну повернення відсотків за кредитом; внесення страхових платежів за кредитами; відсутність витрат на стягнення боргу (робота з колекторами, службою стягнення, судові витрати), збереження клієнтської бази.

Переваги реструктуризації для клієнта – списання штрафних санкцій; зменшення суми щомісячного платежу, а відтак зменшення фінансового навантаження; уникнення негативних наслідків невиконання кредитних зобов'язань (судові рішення, опис майна, стягнення заборгованості із заробітної плати). Недоліком є необхідність повернення банку більшої суми коштів.

Наступною проблемою сучасної банківської системи є валютні кредити, зокрема це кредити на авто чи іпотеку. Зростання курсу іноземної валюти призвело до зниження платоспроможності позичальників. Тому виникають проблемні кредити та необхідність формування резервів під них.

Більшість банків вирішує цю проблему рефінансуванням кредиту, а саме – його переведенням в національну валюту. Також встановлюється зменшена відсоткова ставка (залишається минула, що була обумовлена кредитним договором валютного кредиту на рівні 9-11%, або навіть встановлюється грейс-період – пільгова відсоткова ставка (0,1% чи 0,01%) на певний період (від року до трьох). У цей період кошти, які сплачує позичальник

потрапляють на погашення тіла кредиту, у такому разі найвигідніше закрити кредит в цей термін. Потім встановлюється ставка на рівні ставки за депозитами для фізичних осіб (нині приблизно 21%) та додається 1-3% .

Банки проводять аналіз ймовірності неповернення позичальником виданих кредитів на всіх стадіях кредитного процесу. Це відбувається у вигляді постійного та всебічного контролю за виконанням позичальником умов кредитного договору, цільовим використанням кредитних коштів, якісною характеристикою предмета забезпечення кредиту і зміною фінансового стану позичальника.

Основною метою такого контролю має бути зниження ризику невиконання кредитних зобов'язань, забезпечення стабільної сплати щомісячних платежів за кредитом та нарахованих процентів.

Таким чином реструктуризація кредитних зобов'язань - вимушений та необхідний крок у складній економічній ситуації. Це сприяє утриманню стабільних позицій банківської системи протягом тривалого часу, збереженню клієнтської бази, отриманні доходу на протязі довшого періоду. При виникненні «проблемних» кредитів банк зобов'язаний формувати резерви, що є не вигідним, оскільки виникає необхідність збільшення статутного капіталу. Отже, реструктуризація є дієвим інструментом відновлення платоспроможності позичальника та механізмом уникнення банківського банкрутства.

ПОДАТКОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ФАКТОР СТАБІЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

доцент **Кобушко І.М.**, студентка групи Ф-21 **Оголь О.О.**
Сумський державний університет (Україна)

Враховуючи залежність місцевих бюджетів від міжбюджетних трансферів з Державного бюджету, виникла негайна потреба у реалізації на практиці принципу податкової децентралізації у міжбюджетних відносинах. Актуальним завданням для України на сьогодні є збільшення доходів місцевих бюджетів, що може вирішити процес децентралізації фінансових ресурсів держави.

Реформа системи взаємовідносин між рівнями влади дає можливість вирішити деякі питання податкової децентралізації. Але існує безліч невіршених проблем: низький доходний потенціал місцевих бюджетів, недоліки існуючої адміністрації податків, системи міжбюджетних трансфертів, недосконала територіально-адміністративна структура, обмежений доступ органів місцевої влади до запозичень, занадто централізоване управління видатками. Тож, до передумов податкової децентралізації можна віднести необхідність реформування податкової системи, вдосконалення розподілу податкових надходжень між бюджетами